

وقتی واقعیت‌ها برای سرگرمی نادیده گرفته می‌شوند

دکتر محمد حاتمی
متخصص جراحی عمومی، مشهد

از این رو، می‌توان گفت این مجموعه تلویزیونی از این شکاف بهره می‌برد و طنز تلخ آنجا است که تهیه‌کنندگان و عوامل این مجموعه خود نیز اطلاع کافی از جزئیات طبابت ندارند و شاید بر ناآگاهی خویش از زوایای پیچیده این رشته مطلع می‌باشند، و در نتیجه مقصود فیلم روشن است: خود آب را گل کنم تا ماهی ام صیدم شود. اگر چنین نیست، طنز یک مقدمه لازم دارد و آن دانش مختصر به موضوع و پیرامون آن، بیان مشکل و در نهایت ارائه راهکار است. لکن در این مجموعه شباهتی میان محتوا و زندگی عینی اطبا مشهود نیست، چرا که فیلم ماهیت سرگرمی دارد. لذا محدودیت‌ها باعث شده‌اند این طنز در حد مزاحی فروکاسته شود. با نگاهی موشکافانه‌تر این سؤالات مطرح می‌شوند که آیا دست‌اندرکاران این مجموعه آگاه هستند چگونه پزشکان در طی ۸ سال دفاع مقدس، بی‌هیچ منت و هیاوهی به وظایف خود عمل کردند؟ آیا شب‌های متوالی که یک طبیب خواب را در چشم نمی‌بیند توسط نویسندگان و کارگردان فیلم تجربه شده‌است؟ آیا سال‌های آموزشی پزشکان و متخصصین که حدود ۶ سال را رایگان به جامعه خدمت می‌کنند، لحاظ گردیده‌است؟ آیا نقاط دور افتاده کشور که پزشکان در آنجا به درمان مشغول هستند، چشیده شده‌است؟ آیا نویسندگان می‌دانند وقتی حادثه‌ای بیرون از توان بشر در حین عمل جراحی اتفاق می‌افتد، عمر جراح را می‌کاهد؟ پزشکان ما با حداقل امکانات نتایج درخشانی را خلق کرده‌اند چنانکه امروزه چشمان درمان‌جویان حتی از سایر کشورها بر دستان آنها است. بر همین طریق، صنعت گردشگری کشور در حال حاضر به همت پزشکان ما قوت پیدا کرده است. حال آیا موضوعات بیان شده، بررسی و موشکافی گردیده‌اند؟ همین مختصر بس تا محتوای کار روشن گردد. اما هر یک از این مشکلات، مسائل و بسیاری دیگر که از این مقال بیرون است، می‌تواند مایه طنزی فاخر، عمیق و رهگشا باشد که در این موارد جامعه پزشکی استقبال خواهد کرد. این طبیعی است که مزاح بدون آگاهی توسط پزشکان برتابیده نخواهد شد. در پایان ضروری است این نکته مهم مورد توجه قرار گیرد که درد مشترک، درمانی جدا جدا ندارد و بهتر است نادانسته بر طبیل گسست طبقات جامعه نکوبیم.

نبود حد و مرز در حوزه خیال‌پردازی و اشراف کم به موضوعات گاه سبب درست انگاشتن تصورات می‌گردد. آنچه در مورد برنامه تلویزیونی "در حاشیه" اتفاق افتاد چیزی شبیه به آنچه ذکر شد، است. برای بررسی دقیق‌تر موضوع لازم است بین سرگرمی و فراغت تمایز روشن‌تری صورت گیرد. سرگرمی کم‌عمق است اما به لحاظ پهنا بی‌منتها است و ماهیتا بر اتلاف وقت استوار است؛ اما فراغت فعلیتی همچون کلاس موسیقی، زبان و ... است که فرد زمانی را بر حسب اختیار و میل خود، و خارج از مسئولیت‌های روزانه‌اش به آن اختصاص می‌دهد. بنابراین، فراغت عمیق ولی کم پهنا است و عمق موضوع برانگیزاننده خلاقیت است. بر عکس سرگرمی سطحی، بی‌حدومرز و مکر است و می‌تواند از هر پلیدی و هجوی سربرآرد. زیرا تکرار و مکر بودن هر موضوعی ابتدال است و به همین دلیل است که افراد پس از فراغت، تازه و پراثرژی و پس از سرگرمی، خسته و کسل هستند.

مفیدتر آن است که طنز از ماهیت فراغت برخوردار باشد. با نگاهی بر مجموعه "در حاشیه" سؤالی در ذهن متبلور می‌گردد که چرا فیلم فراگیری سریع و افولی زودرس دارد؟ واقعیت از نوع تعاملی که پزشکان و بخصوص متخصصین با جامعه دارند، بر می‌خیزد. یک متخصص، سالیانی دراز از عمر خویش را صرف فراگیری ظرایف و پیچیدگی‌های طب می‌کند و چیزی خلق می‌گردد که به روزگاران طولانی رشد یافته است (سعدی به روزگاران مهتری نشسته در دل بیرون نمی‌توان کرد الا به روزگاران)، و امکان انتقال آن در ارتباط چندساعته پزشک و بیمار ممکن نیست. بنابراین، شکافی به عرض یک عمر بین فهم یک پزشک و مردم نسبت به یک موضوع خاص وجود دارد. هرچند شکافی بین پزشک و سایر مشاغل تخصصی جامعه نیز وجود دارد. مردم در درون این شکاف قضاوت می‌کنند و هرکس از ظن خود بار است (هرکسی از ظن خود شد یار من/ از درون من نجست اسرار من). گاه فردی که سلامتی خویش را باز یافته می‌بیند، دعاگو است و آن دیگری

وجوه دیگری را می‌بیند و بر می‌خیزد، زیرا برداشت اینگونه مفاهیم در چشم‌انداز شکاف بین دانش پزشک و مردم اتفاق می‌افتد و از ظاهر کار، آن می‌بینند که می‌خواهند، همچون داستان فیل مولانا.

در حاشیه

لطفاً به این مقاله از ۱ تا ۳۰ امتیاز دهید.

کد این مقاله: ۶۷۱۷

شماره پیامک مجله: ۳۰۰۷۸۳۸

نحوه امتیازدهی: امتیاز-شماره مقاله

نمونه صحیح امتیازدهی (چنانچه امتیاز شما ۲۰ باشد): ۲۰-۶۷۱۷